

Tájékoztató az Építőipari Tudományos Egyesület
Robbantástechnikai Szakbizottsága és Szakkönyvtára
tevékenységéről

A Robbantástechnikai Szakbizottság az Építőipari Tudományos Egyesület részeként 1967-ben alakult meg. A Szakbizottság az ország alapvetően bányászaton kívüli robbantástechnikai - főként felsőfokú végzettségű - szakembereit egyesíti, akik a robbantástechnika és a robbanóanyagipar területén gyakorlati, hatósági, tudományos, dokumentációs vonatkozásban tevékenykednek és az építőipari-bányászaton kívüli robbantástechnikát előmozdítani kívánják. Külföldön már régebben léteztek hasonló szervezetek, mint pl. Bulgáriában, az NSZK-ban, Japánban, Norvégiában, a Szovjetunióban, az USA-ban, Csehszlovákiában, Svédországban, Hollandiában, Belgiumban, Jugoszláviában az NDK-ban, Ausztriában. Ezek a szövetségek, egyesületek, szervezetek, bizottságok jó kapcsolatokat ápolnak egymással és rendszeresen résztvesznek egymás rendezvényein, folytatnak tapasztalatcserét, együttműködést.

Az ÉTE Robbantástechnikai Szakbizottsága főként a következő szakterületekkel foglalkozik: Robbantástechnika a magas- és mélyépítés, a közlekedés és vízépítés terén; a mezőgazdasági, erdészeti robbantások; melegrobbantások és aprítások a kohászat terén; fémalakító, hegesztő, vágó plattírozó robbantások a gépgyártásban és zsaluzati technikában és a távközlésben; árvízvédelmi, melliorizációs, légrobbantó eljárások; építőanyagipari robbantások; az iparszerű műszaki szakértés problémái a robbantástechnikával összefüggő peres ügyekben. E szakterületeken vizsgálja, illetve vitatja meg az elméleti és gyakorlati számítások és alkalmazások kérdéseit; a robbantások kiértékelését; a biztonság és a munkavédelem feladatait; a környezetvédelmi hatásokat; a munkaegészségügy kialakítását; az iparszerű szakértés és a krimináltechnika lehetőségeit. A Szakbizottság u.n. team-csoportokban dolgozik, ezek közül egyesek állandóak, mások célirányosak és időlegesek. (Időleges team csoportok foglalkoztak a robbantási rezgések környezeti problémáival, a szilánk-, por-, lökéshullám-hatásokkal.)

A robbanóanyagipari épületek tervezésével és kivitelezésével, a robbantástechnika és a robbanóanyagok ipari történetével, az épületbontások elméletével és gyakorlatával, az építési földrobbantások különleges kérdéseivel, az épületszerkezetek detonációs hatásokkal kapcsolatos viselkedésével állandó munkacsoportok foglalkoznak. Fontos feladattá vált az ipari robbanások vizsgálata és megelőzése, főként az építmények kialakítása, méretezése tekintetében. Pirotechnikai munkacsoport is működik.

A Szakbizottság 1985-ben kiterjesztette tevékenységét az u.n. dekonstrukciós eljárás teljes területére, melyet alapvetően az épületek és az épületszerkezetek szemszögéből vizsgál. A "dekonstrukció" fogalomkörébe vonhatók mindazon folyamatok és tevékenységek, melyek célja és eredménye egy megadott használati értéket képviselő tárgy, állapot, helyzet viszonylag igen gyors, "rombolásszerű" megszüntetése. Ilven értelemben a rekonstrukció a dekonstrukció bizonyos ellentéte is lehetne, de mivel a magyar nyelvhasználatban a "szerkezzettelenítés"-nek, a "szerkezeti jellel leépítése"-nek a nemzetközi szóhasználatú "destrukció" (pl. épületbontás) megfelelője pejoratív jellegű lenne, inkább a dekonstrukció kifejezés használata látszik helyesebbnek. A dekonstrukció lehet emberi elhatározástól függően akaratlagos (pl. egy épület bontása) és nem tervezett, nem szándékolt (pl. egy várépület porrobbanás folytán való összedőlése). Az akaratlagos dekonstrukció lehet jogszerű (pl. bontási engedéllyel egy faépület leégetése) és jogellenes (pl. terrorista merénylet következtében összedől egy épület). A jogellenes megítélésben is pl. több csoportosítás lehetséges: pl. engedély nélküliség (az építési hatóságtól nem kértek engedélyt egy épület szerkezeti betonfalában porlándzsás módszerrel való nyilvánváráásra); tevékenységet meqtagadó hatósági határozat ellenére való műbelet (müemléki környezetben robbantási tilalom ellenére robbantanak); engedélytől való eltérés (gázpalackoknak más helyen való tárolásából eredő detonációs katasztrófa); dekonstrukciós bűncselekmények (betörés, gyilkosság, öngyilkosság, merénylet robbanóanyagok felhasználásával); stb. További csoportosítások: ipari (a mezőgazdasági és egyéb népgazdasági termelő területeket is befoqlaló) dekonstrukciók, katonai-haditechnikai dekonstrukciók; de meqielentek a gyógyászati dekonstrukciók is: pl. fonaltöltetekkel való vesekőrobbantások.

A dekonstrukciós folyamatok időszerűség szerint lehetnek igen gyorsak (pl. robbanóanyag detonációk; por-, gáz- és egyéb robbanások, explóziók.); viszonylag gyorsak (pl. rombolóqolyós műveletek, harckocsi-bulldózeres bontások; gyári tüzek); és relative lassúak vagy igen lassúak (pl. kézi bontás; expanziós anyagokkal való repesztések, termikus módszerek, hidraulikus behatások, stb.). Még sok más szempont szerinti felosztás is lehetséges, de érzékelhető, hogy a dekonstrukció széles területe nemcsak a bontás, a robbanóanyagok vonatkozásaira terjed ki; de érintheti a gazdasági kérdéseket is, pl. a különböző eljárások gazdasági elemzését és egymással való összehasonlítását; a dekonstrukció területén jelentkező (építőipari) exportot, stb., stb.

A Szakbizottság rendszeresen (havonta) előadásokat és vita-délutánokat rendez. A Szakbizottság tagjai a szakmai összefoglalókat és következtetéseket sokszorosítva megkapják (ezek nem az Egyesületet terhelik) a beérkező kül- és belföldi prospektusokkal együtt. Évente többször helyi és egyser országos konferenciákat is rendez a Szakbizottság, általában négyévente nemzetközi kollokviumokat. E kollokviumokat 1971-ben, 1978-ban, 1983-ban és a negyediket 1988-ban tartották jelentős szakmai elismerés mellett.

A Robbantástechnikai Szakkönyvtár (1118. Budapest, XI. Villányi út 47., alagsor). A Szakbizottság tagjai támoqatás és térítés nélkül, társadalmi úton tartják fenn és bővítik az 1972-ben alapított Szakkönyvtárat. A könyvek és a kiadványok a különböző tagok tulajdonát képezik, akik ezeket közös használatra összeadják. A Könyvtár nyilvános, általában a nyári és téli hónapok kivételével (szabadsáqolás és fűtés miatt) minden hónap első hétfőjén 14-18 óra között van nyitva, de esetenként más látoqatási időpont is egyeztethető. A Szakkönyvtár állománya jelenleg 16 ezer kötet, ebből 9 ezer olyan könyv (könyvmásolat), egyedi kiadvány, melyek 1850 óta jelentek meg és monografikusan, teljes terjedelmükben a robbantástechnikát, a robbanóanyagokat érintik. (1850 óta számítható a korszerű robbanóanyagok megjelenése.) A Szakkönyvtár qűjteménye speciális jellegénél fogva egyedülálló a viláqon, számos belföldi és külföldi szakember látoqatja, készíti értekezéseit itt. A könyvek kézikönyv és monográfia csoportokban találhatóq meg. A Könyvtár mintegy 10 ezer szakmai cikket (másolatot) is qűjtött össze, szintén tematikailag felosztva.

A világ legfontosabb robbantástechnikai folyóiratai szintén megtalálhatók. Szakkönyvtárat kiegészíti még plakátgyűjtemény, újsághír-gyűjtemény, robbantástechnikai fénykép-gyűjtemény, film és diafilmtár, videofilmtár, valamint címjegyzék gyűjtemény. Az utóbbi időben a robbantástechnikáról, a robbanóanyagokról megjelent szépirodalmi könyveket, regényeket, novellákat is gyűjti a Szakkönyvtár. Természetesen megfelelő - bár eddig még csak kézzel írt - katalógus rendszer is megtalálható. Létrehozták egy robbantástechnikai kiállítás és múzeum alapjait eddig mintegy 600 objektummal, de ezek helyhiány miatt egyelőre elcsomagolt állapotban vannak. A Robbantástechnikai Szakkönyvtár állományát esetenként cserék és ajándékozások útján is kiegészíti. Figyeli a könyvtári selejtezéseket és megkísérli megmenteni a régebbi tematikába vázó szakmai könyveket. Már negyedik kiadásban jelent meg 1985-ben a nemzetközi robbantástechnikai könyvbibliográfia, mely a világon 1850 és 1985 között megjelent könyvek adatait tartalmazza. E kiadvány is társadalmi úton készült el. E kiadvány csereobjektumként szerepel az esetleges duplikátumok mellett. A Szakkönyvtár és a Szakbizottság szívesen látja a kül- és belföldi szakembereket, ismereteik és kutatásaik kibővítése érdekében. Ajánlható azonban, hogy előzetesen a látogatás időpontját levélben vagy telefonon egyeztessék.

Az ÉTE Robbantástechnikai Szakbizottsága 1992-ben lesz 25 éves. Ekkor tervezi megtartani az 5. nemzetközi robbantástechnikai kollokviumot, mely egyben a hazai 25. robbantástechnikai országos konferencia is. A Szakbizottság tagjai közül 2 fő tiszteletbeli tagja az USA Society of Explosives Engineers-nek, 1 fő rendes külföldi tagja az NDK-beli Kammer der Technik-nek, 1 fő külső-levelező tagja az NSZK-beli Deutscher Sprengverband-nak. 9 fő kapta meg nemzetközi elismerésként az Osztrák Robbantástechnikusok Egyesülete "Dynamit pro pace" érdemrend különböző fokozatait. Az ÉTE-nek 3 külföldi tiszteletbeli tagja van a robbantástechnikai szakemberek közül. Társadalmi zsűrit hozott létre a szakbizottság 1988-ban, mely évente odaítéli a legeredményesebb hazai szakembernek a "Detoprim" oklevelet (eddig hat fő részére), a külföldinek pedig a "Maximum" oklevelet. (25 fő részére). 2 szakbizottsági tag Alpár-érmes, 3 fő megkapta a "Kiváló munkáért" kitüntetést. 1991-ben a "Detoprim" kitüntetést kapta az önálló tűzszerész és aknakutató zászlóalj.

Dr. Mueller Othmár
a szakbizottság vezetője